

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

Учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

1-2 лютого 2019 року

ЧАСТИНА III

Київ
2019

Сучасні тенденції та фактори розвитку психологічних наук: Матеріали міжнародної конференції (м. Київ, Україна, 1-2 лютого 2019 року). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2019. – Ч. 3. – 112 с.

УДК 37.01+159.9(063)
С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 9. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

- Льїна Ю. Ю., Петрова А. С.**
ВИВЧЕННЯ ГУМОРУ ЯК ОДНОГО
З ВИДІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ 48
- Милославська О. В.**
РЕФЛЕКСИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА..... 52
- Полховська А. М.**
ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНЬОЇ СУМІСНОСТІ ПАР
З РІЗНИМ СТАЖЕМ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ 56
- Шаповалюк К. В.**
ГЕШТАЛЬТПСИХОЛОГІЯ
ЯК НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХІЧНИХ ЯВИЩ..... 59

СЕКЦІЯ 10. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

- Коц С. М., Лучка М. М., Трещова О. Є.**
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ
У СТУДЕНТІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ 62

СЕКЦІЯ 11. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

- Катрушова Л. О.**
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ-МІГРАНТІВ ДО НАВЧАННЯ
В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ 66
- Федорас М. О.**
ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ 69

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

- Барчій М. С., Воронова О. Ю.**
ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ 73
- Коханова О. П.**
ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ЗНАНЬ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ..... 77
- Март'янова Т. О., Немченко Я. С., Савченко Л. Л.**
ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПІДХОДУ
ДО ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ТЕМПЕРАМЕНТУ 80

2. Кузьміна Н. В. Професіоналізм як особистісні якості преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьміна. М.: Высш. шк., 1990. 119 с.
3. Маркова А. К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. М., 1996. 312 с.

Коханова О. П., кандидат психологічних наук,
доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Юнацький вік – це період, коли особливо інтенсивно відбувається розвиток особистості і який є сприятливим для формування світогляду як системи стійких переконань. Проблема світоглядного становлення майбутніх фахівців є однією з важливих проблем професійного навчання. Динаміка розвитку нашого суспільства спричиняє появу нових вимог і очікувань щодо якості підготовки сучасного фахівця. Як зазначає Л. Корміна, сьогодні природним і очевидним є світоглядний плюралізм, який сприяє реалізації світоглядного вибору особистості [1, с. 23]. Проте це не може заперечувати потребу організованого психолого-педагогічного впливу на формування світоглядних знань студентів.

Під світоглядом варто розуміти систему поглядів на об'єктивний світ і місце в ньому людини, на її ставлення до оточуючої дійсності та самої себе, а також зумовлені цими поглядами основні життєві позиції людей, їх переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності, ціннісні орієнтації [4, с. 569].

Сучасні дослідники активно займаються вивченням світоглядної проблематики. Варто відзначити наукову позицію В. Яковлева, який наголошує на сучасній ситуації невизначеності та альтернативності розвитку, що ставить людину перед вибором. Така позиція актуалізує проблему світоглядної орієнтації для самовизначення особистості [3, 125].

Л. Єгорова, В. Старосотникова вивчають процес формування професійного світогляду студентської молоді, акцентуючи увагу на важливості високого рівня професійної адаптації для ефективної підготовки кваліфікованого працівника, здатного до продуктивної роботи за фахом, перманентного

розвитку, соціальної мобільності. Т. Туркіна дає сутнісну характеристику професійного світогляду, визначає рівні професійного світогляду. Становлення діяльності на основі узагальнення первинного професійного досвіду до створення програми професійної діяльності. В. Романовою розглядається формування професійного світогляду майбутніх педагогів-психологів на основі акмеологічного підходу. О. Редькіна досліджує вплив особливостей мотивації на становлення та розвиток світогляду особистості [3, с. 125-126].

Л. Корміною вивчається сутність науково орієнтованих світоглядних знань особистості та психолого-педагогічних основ їх формування в майбутніх фахівців у процесі навчання [1, 23]. Дослідник зазначає: хоч наукові знання є складовою частиною світогляду, це ще не означає, що вони безпосередньо виконують цю роль. Наукові знання здатні перетворитися на світогляд особистості лише за умови відповідної інтерпретації та узагальнення самим носієм світогляду. Це в свою чергу виконує роль певного орієнтира для особистості в її взаємодії з навколишньою дійсністю та розумінні її сутності. Наука є суспільним знанням про світ, світогляд є одночасно й «особистісним знанням» у формі переконань [1, 24].

Як ядро світогляду переконання поєднують думки з діями, спонукають людину до втілення ідей у життя через практичну діяльність. Поняття «переконання» можна вживати в подвійному значенні. З одного боку, переконання – це вплив на свідомість особистості з метою створення спільної системи поглядів, на основі якої формується потенційна готовність особистості до діяльності, а з другого – результат цього процесу. Переконання – це сукупність поглядів і уявлень (концепцій) окремої особистості, що ґрунтується на знаннях та соціальних інтересах і зумовлює її діяльнорвольову активність, вчинки, поведінку [2, 51-52].

Сформувати переконання можна лише за умови, якщо засвоєвані особистістю знання відповідають реаліям і узгоджуються з її інтересами, якщо людина сама все зрозуміла і зробила певні висновки.

З метою вивчення ролі вищої освіти у формуванні світоглядних знань майбутніх фахівців нами було проведено опитування студентів. Молоді люди відзначили, що передусім потребують умінь застосовувати отримані в інституті знання на практиці, в реальному житті (42%), умінь застосовувати знання в конкретній професійній діяльності (24%), якісної теоретичної підготовки зі своєї спеціальності (21%), якісної загальної теоретичної підготовки (12%). То ж бачимо, що студенти більшою мірою орієнтовані на практичну реалізацію своїх умінь під час навчання в інституті.

Основними шляхами підвищення якості освіти майбутні фахівці бачать використання інтерактивних форм організації навчальних занять, застосування до навчання, заснованого на дослідженні. Найменш пріоритетними, на думку учасників опитування, є вдосконалення традиційних форм організації навчання та активізація самоосвітньої діяльності студентів.

Оцінка молодими людьми того, якою мірою навчання в закладі вищої освіти впливає на формування світоглядних знань, виявилася не дуже високою і в середньому дорівнює 6 балам (за 10-тибальною шкалою). При цьому найбільший вплив на формування світоглядних знань студентів, на думку опитаних, здійснюють методи та форми діяльності педагога (39%). На другому місці за значущістю виявилася відповідь «особистість педагога» (34%), на третій позиції – зміст навчальної дисципліни (27%).

Отже, майбутні фахівці мають певні очікування від навчання у закладі вищої освіти, який насамперед має готувати молодь до життя. Це підтверджують відповіді студентів, що відображають орієнтування молоді не стільки на фахову (теоретичну і практичну) підготовку, скільки на уміння застосовувати отримані в інституті знання на практиці, в реальному житті. Важливу роль при цьому студенти відводять належній організації освітнього процесу з акцентом на високому рівні професіоналізму з боку викладачів.

Поняття світогляду є доволі широким і являє собою систему поглядів особистості на оточуючий світ і своє місце в ньому, на ставлення людини до дійсності та самої себе. Вступивши до закладу вищої освіти, молода людина вже має певну систему переконань. Відтак зрозумілим є той факт, що студенти не вважають, ніби вища освіта суттєво впливає на формування їх світоглядних знань. При цьому майбутні фахівці відзначають, що викладач здатен формувати в молоді світоглядні знання через використання певних методів і форм, а також вплив власної особистості. Це підтверджує важливість досліджуваної нами проблеми, яка потребує подальшого наукового вивчення.

Література:

1. Корміна Л. І. Формування науково орієнтованих світоглядних знань студентів // Науковий вісник Волинського національного національного університету імені Лесі Українки. – Розділ 1. Теорія навчання. – 2011. – № 7. – С. 23-26.
2. Надольний І. Ф. Світогляд – ключова проблема пізнання та діяльності людини // Вісник НАДУ при президентові України. – 2015. – № 4. – С. 50-54.

3. Погрібна В. Я. Формування цілісного світогляду студентів у сучасному освітньому просторі як методологічна проблема // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Туган-Барановського. Серія: Гуманітарні науки: наук. журн. – Донецьк. – 2014. – Вип. 2. С. 124-133.
4. Філософський енциклопедичний словник. – К. : Абрис, 2002. – 740 с.

Март'янова Т. О., студентка

Немченко Я. С., студентка

Савченко Л. Л., кандидат педагогічних наук

старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПІДХОДУ ДО ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ТЕМПЕРАМЕНТУ

Кожна людина яка живе у сучасному світі має свої особливості притаманні лише їй. Живучи серед людей неважко помітити їх неповторну індивідуальну своєрідність у рухах, мовленні, виявлені почуттів. Одні з них запальні, рухливі й веселі, другі – повільні, спокійні й холодні, інші – дуже переживають, але свої почуття, кволі й пасивні. І здавалося, чому саме такими ми є? Відповідь дуже проста – всі ми маємо свій власний темперамент, який супроводжує нас у подальшому житті.

У зв'язку з тим, що дошкільне дитинство є унікальним періодом розвитку особистості у науковій психолого-педагогічній літературі, спостерігається тенденція до психологізації теорії та практики дошкільної освіти. Такий підхід передбачає ґрунтовне вивчення психологічних засад розвитку особистості та вдосконалення механізмів впливу на формування почуттєвої сфери дитини. Часткове вирішення даного завдання можливе завдяки детальному вивченню особливостей темпераменту дітей дошкільного віку.

Основні проблеми у вивченні темпераменту пов'язані з розкриттям його біологічних основ, з встановленням його генетичної природи. Інші, не менш важливі проблеми відносяться до пошуку і виміру психологічних складових